

<p>معاونت برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور</p>		<p>نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور</p>
<p>عنوان سند:</p> <p>دستورالعمل ارتباط داخلی و خارجی نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با نظام‌های بالادستی برای تأمین نیازهای آماری</p>		

<p>کد سند: <b>IPLF-SS-W-01</b> <b>01:1397</b></p>	
<p>تاریخ بازنگری:</p>	<p>تاریخ تهیه: ۱۳۹۶/۱۰/۱۵</p>

<p>تصویب کننده:</p>	<p>تایید کننده: معاونت برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد</p>	<p>تهیه کننده: پژوهشکده‌ی آمار</p>
---------------------	---	--

## ۱- هدف

هدف تهیه و ایجاد زیرساختارهای مناسب برای شناسایی و تأمین هدفمند نیازهای آماری سایر نظام‌های بالادستی نظام آمار می‌باشد.

## ۲- دامنه کاربرد

دامنه کاربرد این روش اجرایی تمام واحدهای تابعه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و سایر نهادهای ملی و بین‌المللی است که نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با آن همکاری و تعامل دارد.

## ۳- تعاریف

**پروتکل (Protocol):** سندی است که نحوه تعامل و ارتباط بین نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور را با سایر نظام‌های بالادستی (داخلی و خارجی) را بصورت شفاف و واضح تعریف و تبیین می‌کند.

**نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور:** نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور از نوع عملیاتی است. ویژگی این نظام آمار، تمرکز بالای سازمانی و تمرکز بالای سیستم تولید آمار است. بطوری‌که تمام معاونت‌های نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، تمام کتابخانه‌های (نهادی، مشارکتی و مستقل) عمومی کشور مسئولیت جمع‌آوری و پردازش داده‌ها و انتشار آمارهای مورد نیاز نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور را مطابق الزامات تعیین شده و تحت نظارت مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور دارند و باید تمام داده‌ها مطابق استاندارد جمع‌آوری و مطابق پروتکل تبادل داده و فراداده در یک انبارداده ذخیره شوند. دفتر فناوری اطلاعات نهاد باید با مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور مرکز انبارداده را طراحی نماید و تمام گزارش‌های آماری برای ذینفعان داخلی و خارجی را با رعایت اصول محرمانگی از انبارداده تهیه و انتشار دهد. به همین منظور شبکه منسجم مدیریت نظام آمار با دو مولفه «ارکان نظام آمار» و «کارگروه‌های ارتباطی نظام آمار» تشکیل می‌گردد.

## نظام‌های بالادستی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

منظور تمام نظام‌ها یا سیستم‌هایی است که به عنوان ذینفع یا کاربر نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور می‌باشند و نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باید نیازهای آماری این نظام‌ها را تأمین نماید. این نظام‌ها عبارتند از: نظام برنامه‌ریزی، نظام اداری، نظام منابع انسانی و ...

نظام‌های بالادستی به دو صورت زیر دسته‌بندی شده‌اند:

- **نظام بالادستی داخلی:** نظام‌هایی است که در داخل مجموعه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به منظور مدیریت یکپارچه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور استفاده می‌شود. مانند نظام برنامه‌ریزی، نظام بودجه‌ریزی، نظام مالی، نظام اداری، مجموعه دستورالعمل‌های اداره‌ی کتابخانه‌های عمومی و ...
- **نظام بالادستی خارجی:**

- **ملی:** نظام‌هایی می‌باشند که توسط سه قوه کشور و یا سایر ارکان‌های حکمرانی در سطح ملی در راستای مدیریت کشور طراحی و استقرار یافته‌اند. مانند نظام ملی آماری ایران، سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، نظام بودجه‌ریزی کشور، نظام اداری کشور، نظام مالیات، نظام مالی و حسابداری و ...

○ **منطقه‌ای و بین‌المللی:** نظام‌هایی هستند که برای هماهنگی و مدیریت منطقه‌ای و بین‌المللی توسط نهادهای بین‌المللی ایجاد شده است مانند: فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسات کتابداری<sup>۲</sup>.

**قلم آماری:** قلم آماری، صفت تعریف شده یا طبقه بندی شده‌ای از موضوع مورد آمارگیری است (با ارتباطات مشخص با دیگر صفات) که بتواند در قالب جداول آماری معینی جای گیرد. به عنوان مثال "سن" یک صفت "فرد" مورد آمارگیری (یعنی موضوع آمارگیری در یک آمارگیری جمعیتی) است که به صورت عام یک "قلم آماری" نامیده می‌شود.

**شاخص (Index) آماری:** ترکیبی از چند قلم آماری است که به منظور بررسی آماری یک موضوع بدست می‌آید.

**۴- روش کار**

مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باید مطابق روش کار زیر در ابتدای هر سال نسبت به شناسایی، تهیه و تدوین فرایند ارتباطی (داخلی و خارجی) نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با سایر نظام‌های بالادستی اقدام نماید و آن در شورای سیاست‌گذاری آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به تصویب برساند.

○ مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باید فهرست نظام‌های داخلی و خارجی بالادستی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور را تهیه و نحوه تعامل و همکاری با نظام‌های بالادستی در شورای سیاست‌گذاری آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به تصویب برساند.

○ مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باید نیازهای آمار (شامل اقلام و شاخص‌ها آماری) را مطابق روش اجرایی نیازسنجی آماری به شماره IPLF-SS-P-07 استخراج نماید. نیازهای آماری نظام‌های داخلی بالادستی در قالب اقلام و شاخص‌های آماری مطابق با همکاری تمام واحدهای تابعه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور تهیه شود.

○ مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باید اطلاعات مورد نیاز برای اقلام و شاخص‌های آماری مورد نیاز نظام‌های بالادستی را قالب فرم نیازسنجی تولید اقلام یا شاخص‌های آماری بر اساس روش اجرایی شناسنامه تولید IPLF-SS-P-06 تهیه نماید.

**نکته ۱:** فرم شناسنامه شاخص‌ها و اقلام آماری به منظور امکان‌سنجی (شناسایی سطوح جغرافیایی و تناوب زمانی شاخص و قلم آماری مزبور، تعیین سازمان‌های تولید و تأمین‌کننده، نحوه تولید در قالب اجرای آمارگیری نمونه‌ای، آمارگیری سرشماری، آمارگیری ثبتي و یا ترکیب آمار از سامانه‌های اطلاعاتی مختلف) است.

**نکته ۲:** مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باید ماتریس اقلام و شاخص‌های آماری و نظام‌های بالادستی را در ابتدای هر سال تهیه نماید و پس از تصویب در شورای سیاست‌گذاری آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با همکاری معاونت برنامه‌ریزی و توسعه شهری نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، بودجه و منابع مورد نیاز برای تحقق آن را در بودجه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور تخصیص دهند.

○ مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باید با همکاری مدیریت آمار سطح یک، دو و سه نسبت به امکان‌سنجی چگونگی تهیه نیازهای آماری اقدام کنند.

- تمام واحدهای ذینفع نظام بالادستی باید مطابق با پروتکل نسبت به استفاده مناسب از آمارهای تولید شده به‌عنوان تنها مرجع آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور اقدام نمایند.
  - تمام واحدهای تابعه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور درگیر در تولید داده‌ها و اطلاعات آماری باید مطابق با پروتکل و مصوبه شورای سیاست‌گذاری آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور نسبت به تهیه زیرساخت‌ها، جمع‌آوری و ارایه ارقام آماری اقدام نمایند.
- نکته ۳:** در صورتی که اقلام و شاخص‌هایی خارج از برنامه مصوب سالیانه نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و به صورت ویژه مورد نیاز باشد مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با هماهنگی دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باید نسبت به امکان‌سنجی و تهیه ارقام و شاخص‌های آماری اقدام نماید.
- نکته ۴:** مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باید هر سال گزارشی از نحوه تعامل و تبادل آمار بین نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و نظام‌های بالادستی و همچنین نحوه عملکرد واحدهای تابعه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در خصوص تهیه آمار و بکارگیری آمارهای تولید شده ارایه نماید.
- نکته ۵:** مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باید مکانیزم ایجاد شناسه یکتا برای اقلام و شاخص‌های آماری مطابق با استانداردهای ملی و بین‌المللی مانند<sup>۳</sup> ISIC را تهیه نماید و تمام اقلام و شاخص‌های آماری نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باید دارای شناسه یکتا باشند.

#### ۵- مسؤلیت‌ها

ردیف	شرح اقدام	مرجع سازمان مسئول	مرجع قانونی
۱	تهیه فهرست نظام‌های داخلی و خارجی بالادستی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	ماده ۱، ماده ۲، ماده ۴، ماده ۱۱ و ماده ۱۶ نظام‌نامه نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
۲	تصویب فهرست نظام‌های داخلی و خارجی بالادستی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	شورای سیاست‌گذاری آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	ماده ۷ و ماده ۸ نظام‌نامه نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
۳	نیازسنجی اقلام و شاخص‌های آماری	مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با همکاری مدیریت آمار سطح یک، دو و سه	ماده ۱۱، ماده ۱۷ و ماده ۱۸ نظام‌نامه نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
۴	تهیه فرم شناسه تولید	مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با همکاری مدیریت آمار سطح یک، دو و سه	ماده ۱۱، ماده ۱۷ و ماده ۱۸ نظام‌نامه نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
۵	تولید ارقام و شاخص‌های آماری مصوب	مدیریت آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با همکاری مدیریت آمار سطح یک، دو و سه	ماده ۱۱، ماده ۱۷ و ماده ۱۸ نظام‌نامه نظام آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

<sup>۳</sup>. The International Standard Industrial Classification of All Economic Activities